

บทที่ 7

บทความทางวิชาการ

บทความทางวิชาการนับเป็นภารกิจที่มีความสำคัญมากต่อนักวิจัย นักวิชาการ และวงการวิชาการในการที่จะเผยแพร่ผลงานวิจัย ความรู้จากแหล่งต่าง ๆ ที่ผ่านการวิเคราะห์ วิจัย หรือเสนอแนวความคิดใหม่ ๆ อันจะก่อให้เกิดประโยชน์ในการพัฒนาสังคม นอกจากนี้บทความทางวิชาการแสดงถึงความตื่นตัวทางวิชาการในการติดตามความรู้และวิทยาการใหม่ ๆ ในแวดวงวิชาการ ตลอดจนความสามารถในการจัดระบบความคิดและนำเสนอของผู้นำเสนอ

บทความทางวิชาการ หมายถึง ความเรียงขนาดสั้นที่ผู้เขียนต้องการจะถ่ายทอดความรู้ทางวิชาการแก่ผู้อ่านในศาสตร์ใด ๆ เช่น สังคมศาสตร์ วิทยาศาสตร์ แพทยศาสตร์ เป็นต้น บทความทางวิชาการที่ดีต้องเป็นงานเขียนที่มีการกำหนดประเด็นหรือแนวคิดอย่างชัดเจนโดยผู้เขียนได้นำความรู้จากแหล่งต่าง ๆ มาวิเคราะห์และสังเคราะห์ในประเด็นที่ได้กำหนดไว้ตามหลักวิชาการและมีทฤษฎีมารองรับ มีการสรุปประเด็น และเสนอแนวความคิดใหม่ ๆ จากพื้นฐานทางวิชาการเพื่อเสนอความรู้ สาระจากข้อมูลที่ต้องการ อีกทั้งยังสามารถให้ทัศนะทางวิชาการและเสนอความคิดเห็นส่วนตัวของผู้เขียนด้วย

ประเภทของบทความทางวิชาการ

บทความทางวิชาการสามารถแบ่งออกได้เป็นหลายลักษณะ แต่ที่นิยมเผยแพร่ในวารสารต่าง ๆ คือ บทความวิชาการ บทความวิจัย บทความปริทรรศน์หรือบทวิจารณ์วรรณกรรม และบทแนะนำ/วิจารณ์หนังสือ ดังที่จะอธิบายลักษณะของบทความทางวิชาการแต่ละประเภทต่อไป

บทความวิชาการ (Academic article) คืองานเขียนซึ่งเป็นเรื่องที่น่าสนใจ เป็นองค์ความรู้ใหม่ กล่าวถึงความเป็นมาของปัญหา วัตถุประสงค์ แนวทางการแก้ปัญหาที่มีการใช้แนวคิดทฤษฎีในการประกอบการวิเคราะห์ที่ชัดเจน โดยอ้างอิงจากหนังสือ งานวิจัย วารสารวิชาการ แหล่งข้อมูลอื่น ๆ (วารสารสหวิทยาการ. 2555)

บทความวิจัย (Research article) คือ บทความซึ่งนำเสนอผลงานวิจัยของตนเอง โดยจะกล่าวถึงความเป็นมา ความสำคัญของปัญหา อันจะนำไปสู่วัตถุประสงค์ของงานวิจัย

ระเบียบวิธีวิจัย ทฤษฎีกรอบแนวคิด การรวบรวมและวิเคราะห์ข้อมูล สรุปและอภิปรายผล การวิจัย ข้อเสนอแนะที่เกิดขึ้นจากงานวิจัยอันจะนำไปสู่ความก้าวหน้าทางวิชาการ และก่อให้เกิดความรู้ความเข้าใจในศาสตร์ของสาขานั้นมากขึ้น

บทความปริทรรศน์หรือบทวิจารณ์วรรณกรรม (Review article) คือ บทความซึ่งได้มาจากการศึกษาและทบทวนวรรณกรรมทางวิชาการโดยนำความรู้ในเรื่องใดเรื่องหนึ่ง ที่ผ่านการตีพิมพ์มาแล้ว มาวิเคราะห์ สังเคราะห์ วิเคราะห์ เปรียบเทียบเพื่อนำเสนอแง่มุม ความรู้ แนวคิด และประเด็นปัญหาต่าง ๆ ตลอดจนแนวโน้มขององค์ความรู้และความเข้าใจใหม่ ๆ ทางวิชาการ

บทแนะนำ/วิจารณ์หนังสือ (Book review) คือ บทความที่เขียนขึ้นเพื่อแนะนำ วิเคราะห์ วิจารณ์เนื้อหาสาระและคุณค่าของหนังสือ หรือตำราทางวิชาการเล่มใดเล่มหนึ่ง โดยกล่าวถึงรายละเอียดของหนังสือ ได้แก่ ชื่อผู้แต่ง ปีที่พิมพ์ สำนักพิมพ์ ครั้งที่พิมพ์ จำนวนหน้า ให้ชัดเจนด้วย

ส่วนประกอบของบทความทางวิชาการ

ในเอกสารเคล็ดลดับการเขียนบทความทางวิชาการ สายพิณ วิไลรัตน์ (2554) ได้แบ่งองค์ประกอบของบทความทางวิชาการออกเป็น ส่วนนำ ส่วนเนื้อหา และ ส่วนท้าย

1. ส่วนนำ ประกอบด้วย

1.1 **ชื่อเรื่อง** มีความสำคัญเพราะเป็นสิ่งแรกในการดึงดูดความสนใจผู้อ่านและบอกว่าเรื่องนี้เป็นเรื่องอะไร มีความสำคัญ และน่าสนใจอย่างไร ศ.ดร.จรัญ จันทลักขณา และ รศ.กษิตศ อื้อเชี่ยวชาญกิจ (2548 : 176) กล่าวว่าชื่อเรื่องนั้นควรจะสั้น กระชับแต่ชัดเจน ดึงดูดใจให้อ่าน ไม่ควรใช้คำย่อ หรือคำที่ผู้อ่านเข้าใจยาก

1.2 **ข้อความเกี่ยวกับผู้เขียน** คือ ชื่อผู้เขียน ผู้เขียนร่วม หรือ ชื่อผู้ทำงานวิจัย เรื่องนั้นรวมถึงรายละเอียดเกี่ยวกับผู้เขียน เช่น วุฒิการศึกษา ตำแหน่งและสถานที่การทำงาน เป็นต้น

1.3 **บทคัดย่อ** เป็นเรื่องย่อที่สรุปเนื้อหาสาระของบทความโดยไม่มีการตีความเพิ่มเติม ศ.ดร.จรัญ จันทลักขณา และ รศ. กษิตศ อื้อเชี่ยวชาญกิจ (2548 : 182) ได้กล่าวถึงบทคัดย่อของบทความวิจัยไว้ว่าจะต้องมีเนื้อหาครบถ้วนตั้งแต่ความสำคัญของหัวข้อวิจัย วัตถุประสงค์ วิธีการ ผลการวิจัยและสรุปผล ด้วยเหตุนี้บทคัดย่อจะต้องมีความสมบูรณ์ในตัวเองที่จะทำให้ผู้อ่านเข้าใจในหลักสำคัญของงานวิจัยนั้น ๆ วารสารโดยทั่วไป

มักจะกำหนดจำนวนคำของบทคัดย่อ โดยประมาณ 250 - 400 คำ ขึ้นอยู่กับวารสารนั้น ๆ ดังนั้น ในบทคัดย่อจึงไม่ควรมีการอ้างอิงเอกสาร รูปภาพ และตารางใด ๆ (ศ.ดร. สุรพจน์ วงศ์ใหญ่. 2548)

2. ส่วนเนื้อหา ประกอบด้วย

2.1 ความนำ/เกริ่นนำ เป็นส่วนแรกของบทความที่จะเกริ่นนำให้ผู้อ่านทราบถึง เหตุผล ที่มาหรือ ความสำคัญของประเด็นปัญหา อันเป็นแรงบันดาลใจในการนำเสนอ บทความนั้น ๆ สำหรับบทความวิจัยความนำเป็นการแสดงให้เห็นถึงพัฒนาการของผลงานวิจัย ก่อนหน้าอันนำไปสู่ความสำคัญของปัญหาวิจัย บอกลักษณะของปัญหาที่นำมาศึกษาวิจัย ว่าต่างจากงานวิจัยเก่า ๆ อย่างไร วัตถุประสงค์ ขอบเขตการวิจัย ความนำควรจะเป็นข้อเขียน ที่ชัดเจนเพื่อให้ผู้อ่านเข้าใจง่าย และสนใจที่จะติดตามบทความที่จะนำเสนอต่อไป

2.2 เนื้อความ/เนื้อเรื่อง นับว่าเป็นส่วนที่สำคัญที่สุดของเรื่องซึ่งอาจจะเสนอ เป็นตอนเดียวหรือแบ่งเป็นส่วน ๆ ก็ได้โดยที่ผู้เขียนจะต้องระมัดระวังในการจัดรูปแบบ และ ลำดับเนื้อหาอย่างมีระบบเพื่อแสดงถึงความสัมพันธ์และเชื่อมโยงเนื้อหาบททฤษฎีในศาสตร์ ที่เขียน มีการวิเคราะห์วิจารณ์อย่างมีหลักการ หรือมีหลักฐานอ้างอิงอย่างถูกต้อง ตามหลักวิชาการ สำหรับบทความวิชาการโดยทั่วไปเนื้อเรื่องอาจแบ่งเป็นประเด็นหลัก ประเด็นรองและประเด็นย่อย (ดาเรศ บรรเทิงจิตร.2549) ในบทความวิจัยเนื้อเรื่อง จะบรรยายถึงระเบียบวิธีวิจัย ผลการศึกษา และการอภิปรายผล กรณีเป็นการวิจัยแบบทดลอง จะต้องกล่าวถึงสิ่งทดลองและวิธีการวิจัย (Materials and method) ผลการวิจัยและ การอภิปรายผล (ศ.ดร.จรัญ จันทลักขณา และ รศ.กษิตศ อื้อเชี่ยวชาญกิจ. 2548 : 178 -179)

2.3 บทสรุป เป็นการสรุปสาระและ ประเด็นสำคัญของเนื้อความที่ได้ กล่าวมาแล้ว เพื่อให้ผู้อ่านเข้าใจยิ่งขึ้น ในส่วนสรุปนี้ผู้เขียนอาจให้ข้อเสนอแนะเกี่ยวกับเรื่องนั้น ๆ ไว้ด้วย

3. ส่วนท้าย ของบทความทางวิชาการ ประกอบด้วย เอกสารอ้างอิง หรือบรรณานุกรม การเขียนบทความทางวิชาต้องมีความถูกต้อง ตั้งอยู่บนหลักความจริงและมีข้อมูลสนับสนุน การแสดงหลักฐานอ้างอิงนอกจากเป็นการให้เกียรติเจ้าของข้อมูลหรือ ผลงานแล้ว ยังบอกให้ผู้อ่านทราบว่าผู้เขียนค้นคว้าเนื้อหาสาระในส่วนเนื้อหา มาจาก แหล่งข้อมูลใด และยังเป็นโอกาสให้ผู้อ่านสามารถค้นคว้าต่อไปได้อีกด้วย ดังนั้นผู้เขียน จึงควรให้ความสำคัญกับการเขียนเอกสารอ้างอิง รูปแบบการเขียนบรรณานุกรม หรือเอกสาร อ้างอิงมีอยู่หลายลักษณะ ผู้เขียนควรต้องศึกษาว่าวารสารที่จะลงบทความตีพิมพ์เผยแพร่ กำหนดรูปแบบการเขียนเอกสารอ้างอิงแบบใด

บทความทางวิชาการที่ดี

ดาเรศ บันเทิงจิตร (2549) ได้กล่าวถึงคุณลักษณะของบทความทางวิชาการที่มีคุณภาพไว้ดังต่อไปนี้

1. บทความทางวิชาการนั้นต้องมีประเด็นแนวคิดที่ทันสมัย มีแนวคิดที่ถูกต้องชัดเจน
2. บทความทางวิชาการนั้นต้องมีการวิเคราะห์ประเด็นตามหลักวิชาการ มีการสรุปประเด็น และสังเคราะห์ประเด็นจากแหล่งต่าง ๆ อีกทั้งสอดแทรกความคิดริเริ่ม หรือความรู้ใหม่ที่เป็นประโยชน์ทางวิชาการ
3. การค้นคว้าอ้างอิงของเนื้อหาของบทความทางวิชาการต้องทันสมัย ครอบคลุม และ มาจากแหล่งที่เชื่อถือได้ อีกทั้งยังมีการอ้างอิงที่ถูกต้องตามแบบแผน
4. การนำเสนอข้อมูลในบทความทางวิชาการง่ายต่อการเข้าใจ ใช้ภาษาในเชิงวิชาการที่เหมาะสม มีตาราง แผนภูมิ และภาพในการนำเสนอเพื่อช่วยให้เข้าใจยิ่งขึ้น

ดังตัวอย่างที่แสดงในภาคผนวก ซ